

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาบทบาทด้านการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ในจังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยสรุปผลและนำเสนอต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์การวิจัย
2. สมมติฐานการวิจัย
3. ขอบเขตการวิจัย
4. วิธีดำเนินการวิจัย
5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
6. สรุปผลการวิจัย
7. อภิปรายผล
8. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับปฏิบัติบทบาทด้านการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดมหาสารคาม
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับปฏิบัติบทบาทด้านการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดมหาสารคาม ตามตำแหน่งและวุฒิการศึกษาผู้ตอบแบบสอบถาม โดยรวมและรายด้าน
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับบทบาทด้านการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล

สมมติฐานการวิจัย

1. ระดับปฏิบัติบทบาทด้านการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดมหาสารคาม อยู่ในระดับปานกลาง
2. นายกององค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล นักวิชาการศึกษา

และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมีระดับปฏิบัติบทบาทด้านการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดมหาสารคามแตกต่างกันทั้งโดยรวมและรายด้าน

3. นายกององค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล นักวิชาการศึกษา และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกันมีระดับปฏิบัติบทบาทด้านการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดมหาสารคามแตกต่างกันทั้งโดยรวมและรายด้าน

ขอบเขตการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นายกององค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล นักวิชาการศึกษา และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จากองค์การบริหารส่วนตำบล 131 ตำบล จำนวน 4261 คน

กลุ่มตัวอย่าง กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางจำนวนประชากรและจำนวนกลุ่มตัวอย่างของเครจซี และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) และสุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 40 องค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย นายกององค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 40 คน ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 40 คน นักวิชาการศึกษา จำนวน 40 คน และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 350 คน รวมทั้งสิ้น 470 คน

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง 470 ชุด ได้รับกลับคืน 470 ชุด เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำนวน 470 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 ของแบบสอบถามทั้งหมด จากนั้นนำไปแยกตามสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม ตรวจสอบให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ข้อมูลตอนที่ 1 วิเคราะห์หาค่าความถี่ และค่าร้อยละ จำแนกตามตำแหน่ง และวุฒิการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลตอนที่ 2 วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับปฏิบัติบทบาทด้านการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดมหาสารคาม โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยของกลุ่ม

เปรียบเทียบระดับปฏิบัติบทบาทด้านการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดมหาสารคาม ตามตำแหน่งและวุฒิการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ F-Test (One - Way ANOVA)

ข้อมูลตอนที่ 3 ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิด เกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับบทบาทด้านการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลโดยสรุปประเด็นความคิดเห็นและข้อเสนอแนะแจ่มแจ้งความถี่และหาค่าร้อยละ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ลักษณะเครื่องมือ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานการณ์ภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับบทบาทด้านการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดมหาสารคาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) โดยกำหนดค่าน้ำหนักคะแนนเป็น 5 ระดับ

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับบทบาทด้านการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open end) ให้แสดงความคิดเห็นและเสนอแนะเพิ่มเติม

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาบทบาทด้านการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดมหาสารคาม สรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ระดับปฏิบัติบทบาทด้านการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ในจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.20$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ การศึกษาตามอัธยาศัย ($\bar{X} = 3.28$) การศึกษาในระบบ ($\bar{X} = 3.18$) และการศึกษานอกระบบ ($\bar{X} = 3.13$) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาตามตำแหน่งผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางทุกตำแหน่ง ทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ คือ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการศึกษาตามอัธยาศัย ($\bar{X} = 3.49$) การศึกษานอกระบบ ($\bar{X} = 3.33$) และ การศึกษาในระบบ ($\bar{X} = 3.28$) ตามลำดับ นักวิชาการศึกษา ด้านการศึกษาตาม

อัยาศัย ($\bar{X} = 3.36$) การศึกษานอกระบบ ($\bar{X} = 3.31$) และการศึกษาในระบบ ($\bar{X} = 3.10$) ตามลำดับ นายกองค้การบริหารส่วนตำบล ด้านการศึกษาตามอัยาศัย ($\bar{X} = 3.28$) การศึกษาในระบบ ($\bar{X} = 3.17$)และการศึกษานอกระบบ ($\bar{X} = 3.12$)ตามลำดับ และปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการศึกษาในระบบ ($\bar{X} = 3.23$) การศึกษาตามอัยาศัย ($\bar{X} = 3.02$) และการศึกษานอกระบบ ($\bar{X} = 2.89$)ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาตามวุฒิการศึกษาผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.17$) ทุกวุฒิการศึกษา ทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ต่ำกว่าปริญญาตรี ($\bar{X} = 3.26$) ด้านการศึกษาตามอัยาศัย ($\bar{X} = 3.34$) การศึกษาในระบบ ($\bar{X} = 3.23$) และการศึกษานอกระบบ ($\bar{X} = 3.20$) ตามลำดับ สูงกว่าปริญญาตรี ($\bar{X} = 3.18$) ด้านการศึกษาตามอัยาศัย ($\bar{X} = 3.38$) การศึกษานอกระบบ ($\bar{X} = 3.20$) และการศึกษาในระบบ ($\bar{X} = 2.95$)ตามลำดับ และปริญญาตรี ($\bar{X} = 3.10$) ด้านการศึกษาตามอัยาศัย ($\bar{X} = 3.19$) การศึกษาในระบบ ($\bar{X} = 3.10$) และการศึกษานอกระบบ ($\bar{X} = 3.02$)ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบระดับปฏิบัติบทบาทด้านการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ในจังหวัดมหาสารคาม ของนายกองค้การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล นักวิชาการศึกษา และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมีระดับปฏิบัติบทบาทด้านการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดมหาสารคามไม่แตกต่างกันทั้งโดยรวมและรายด้าน

3. ผลการเปรียบเทียบระดับปฏิบัติบทบาทด้านการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ในจังหวัดมหาสารคาม ของนายกองค้การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล นักวิชาการศึกษา และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกันมีระดับปฏิบัติบทบาทด้านการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดมหาสารคามไม่แตกต่างกัน ทั้งโดยรวมและรายด้าน

4. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับบทบาทด้านการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการศึกษาในระบบ เมื่อพิจารณาตามความถี่และค่าร้อยละที่พบมาก 3 ลำดับแรก คือ ควรจัดงบประมาณสนับสนุนการศึกษาให้เพียงพอ ควรมีการประสานความร่วมมือกันระหว่างสถานศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลในการสนับสนุนการจัดการศึกษา และการศึกษาในระบบเป็นการศึกษาที่มีระบบที่ดีอยู่แล้วผู้รับผิดชอบเดิมทำได้ดีอยู่แล้วไม่ควรมีการถ่ายโอนให้องค์การบริหารส่วนตำบล ตามลำดับ ด้านการศึกษานอกระบบ เมื่อพิจารณาตามความถี่และค่าร้อยละที่พบมาก 3 ลำดับแรก คือ ควรจัด

งบประมาณสนับสนุนการศึกษาของชุมชน ควรให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วม
สนับสนุนการจัดการศึกษานอกระบบและถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น และควรมีศูนย์บริการ
อินเทอร์เน็ตให้บริการอย่างทั่วถึง ตามลำดับ และด้านการศึกษาตามอัธยาศัย เมื่อพิจารณา
ตามความถี่และค่าร้อยละที่พบมาก 3 ลำดับแรก คือควรสนับสนุนให้มีห้องสมุดประชาชน
และอินเทอร์เน็ตตำบล ควรส่งเสริมกลุ่มอาชีพทุกสาขา และ ควรส่งเสริมสนับสนุนในทุก ๆ
ด้านอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากการศึกษาผลการวิเคราะห์ข้อมูลบทบาทด้านการศึกษาขององค์การบริหารส่วน
ตำบล (อบต.) ในจังหวัดมหาสารคาม มีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

- 1.บทบาทด้านการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ในจังหวัด
มหาสารคาม โดยรวมมีระดับปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน
พบว่า มีระดับปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ทุกด้าน เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้
ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ให้
ความสำคัญกับการกระจายอำนาจในการจัด กิจกรรมสาธารณะ ซึ่งรวมทั้งด้านการศึกษาแก่
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปัจจุบันองค์การบริหารส่วนตำบลบางแห่งเริ่มเข้ามามีส่วนร่วม
ในการจัดการศึกษาโดยเฉพาะ การศึกษาในระบบด้านการศึกษาปฐมวัย หรือเด็กก่อนวัย
เรียน ประกอบกับปัจจุบันมีกระแสในการคัดค้านการถ่ายโอนการศึกษาสู่องค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่น และการศึกษาเป็นวิถีชีวิตของคนในชุมชนในเขต องค์การบริหารส่วนตำบลที่ทุก ๆ
ครอบครัวต้องเกี่ยวข้องกับการศึกษา ทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีความสนใจ และให้
ความสำคัญต่อการจัดการศึกษาเพิ่มขึ้น เพื่อแสดงศักยภาพว่าสามารถจัดการศึกษาได้ เป็น
เหตุให้มีบทบาทในด้านการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับ พิบูลย์พันธ์ สาทอง
(2542 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาบทบาทด้านการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ใน
เขตอำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลปฏิบัติงานด้านการศึกษา
โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งในด้านการปฏิบัติงาน ด้านการศึกษาทั่วไป และการ
ช่วยเหลือในการจัดการศึกษาของโรงเรียน กรอปรังมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการศึกษา
อยู่ในระดับ ปานกลาง สอดคล้องกับ ปทุม ปิยากุล (2543 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาการมี
ส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา เขต
ปฏิบัติการทางการศึกษาที่ 1 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา พบว่า
องค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับ

วีระเดช ชาดา (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ในกิ่งอำเภอข้าสูง จังหวัดขอนแก่น พบว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทการจัดการศึกษา โดยรวม และรายด้านทั้งด้านการจัดการศึกษาอบรม ด้านการแสวงหาความรู้ ด้านข้อมูลข่าวสาร ด้านการเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ อยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีบางข้อที่มีระดับปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เช่น การเป็น ผู้นำในการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับชุมชน เช่น การจัดกีฬา การจัดกิจกรรมอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจาก ผู้ปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบล เช่น นายกองค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้แทนของประชาชนเมื่ออยู่ในบทบาทผู้แทนของประชาชนก็แสดงตนเป็นผู้นำในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะด้านการศึกษา และกิจกรรมต่าง ๆ ในสถานศึกษา เช่นการแข่งขันกีฬา กิจกรรมการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น กิจกรรมรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด รณรงค์การส่งเสริมสุขภาพ ที่เป็นกิจกรรมที่สถานศึกษาทุกแห่งต้องจัดให้กับนักเรียนเป็นประจำทุกปี และเมื่อจัดกิจกรรมต้องการความร่วมมือ ต้องการการสนับสนุนในด้านต่าง ๆ รวมถึงงบประมาณในการดำเนินการ จึงเป็นโอกาสที่องค์การบริหารส่วนตำบล จะเข้าไปมีส่วนร่วม โดยการสนับสนุนรางวัล หรือทุนสำหรับการจัดการแข่งขันกีฬา กิจกรรมวันขึ้นปีใหม่ งานวันเด็ก เป็นต้น ส่วนด้านการหารือกับประชาชนในการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น ประสพการณ์ และแสวงหาความรู้ในรูปแบบต่าง ๆ และมีข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์นำไปใช้ในชีวิตรประจำวัน อยู่ในระดับมากเช่นกัน ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก สถานศึกษาส่วนมากจะมีสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล นายกองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งเป็นผู้นำของชุมชน เข้าไปเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงเป็นการเปิดโอกาสให้องค์การบริหารส่วนตำบลได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการปรึกษาหารือ แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น การแสวงหาความรู้ ข่าวสาร เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต สอดคล้องกับ ประมวล ทิพชัย (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาของกิ่งอำเภอเชียงขวัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 พบว่า การมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาของกิ่งอำเภอเชียงขวัญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งด้านกิจการนักเรียน ด้านความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชน ด้านธุรการ การเงินและพัสดุ ด้านวิชาการ ด้านอาคารสถานที่ และด้านบุคลากร

สอดคล้องกับ สอนง สุจริต (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาบทบาทการส่งเสริมการจัดการศึกษาของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลดอยงาม และเวียงห้า พบว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลดอยงาม และเวียงห้า เห็นว่าควรมีส่วนร่วมส่งเสริมการจัดการศึกษาในระบบ การศึกษานอกโรงเรียน และการศึกษาตามอัธยาศัย ในด้านการวางแผนด้านการจัดองค์การ และด้านการควบคุมอยู่ในระดับมาก

ส่วนที่พบว่า มีระดับปฏิบัติบทบาทด้านการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลด้านการศึกษานอกระบบ ในข้อ การเป็นคณะกรรมการวางแผนของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนตามความคิดเห็นของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล อยู่ในระบับน้อย ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ปัจจุบันในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนมากยังไม่มีศูนย์การเรียนรู้การจัดการศึกษานอกระบบเป็นหน้าที่ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนซึ่งมีสำนักงานอยู่ในระดับอำเภอ องค์การบริหารส่วนตำบลส่วนมากจึงไม่มีส่วนเข้าไปเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา จึงเป็นผลให้ไม่มีส่วนที่จะเข้าไปวางแผนของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

1. ผลการเปรียบเทียบระดับปฏิบัติบทบาทด้านการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ในจังหวัดมหาสารคาม ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล นักวิชาการศึกษาและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล และตามวุฒิการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามไม่แตกต่างกันทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้าน ซึ่งผลการวิจัยขัดแย้งกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจาก ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับองค์การบริหารส่วนตำบลทุกตำแหน่ง และทุกวุฒิการศึกษาได้ปฏิบัติงานร่วมกัน มีการประชุมปรึกษาหารือกันอย่างสม่ำเสมอเป็นประจำทุกเดือนในการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในสมัยประชุม ก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลด้านการศึกษาเช่นเดียวกัน ประกอบกับปัจจุบันเกิดกระแสคัดค้านการถ่ายโอนการจัดการศึกษาให้กับองค์การบริหารส่วนตำบลของครูทั่วประเทศ จึงเป็นที่สนใจขององค์การบริหารส่วนตำบล และมีการประชุมแกนนำองค์การบริหารส่วนตำบล ในการวงทำที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อกระแสดังกล่าว เป็นเหตุให้มีการแสดงความคิดเห็นออกมาในลักษณะเช่นเดียวกัน เมื่อนำไปเปรียบเทียบทางสถิติจึงทำให้ผลการเปรียบเทียบไม่แตกต่างกัน

2. ผลจากการแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับบทบาทด้านการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ในจังหวัดมหาสารคาม อันดับแรกที่มีความถี่สูงสุดคือ ควรจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการศึกษาให้เพียงพอทั้งด้านการศึกษาในระบบและการศึกษานอกระบบ ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจาก ปัจจุบันองค์การ

บริหารส่วนตำบลได้ทุ่มงบประมาณส่วนใหญ่ไปในเรื่องสาธารณูปโภคพื้นฐาน ของหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล เช่น ถนนคอนกรีต ประปาหมู่บ้าน การกำจัดขยะมูลฝอย ตลาดชุมชน ส่วนด้านการศึกษาที่สนับสนุนบ้างแต่เป็นส่วนน้อยมากเมื่อเทียบสัดส่วนกับด้านอื่น ๆ จึงเป็นเหตุผลที่สำคัญที่ผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอแนะในเรื่องการสนับสนุนงบประมาณแก่การจัดการศึกษาเป็นอันดับแรก รองลงมาเป็นเรื่องเกี่ยวกับการประสานความร่วมมือการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก องค์การบริหารส่วนตำบลเริ่มมีความสนใจ มีงบประมาณ และมีข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับความรู้แหล่งเรียนรู้และความต้องการของชุมชนในด้านการจัดการศึกษา และการปฏิบัติตามกฎหมายการกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเรื่องการจัดการศึกษาเป็นเหตุให้มีความสนใจที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากขึ้น ส่วนข้อเสนอแนะเป็นอันดับสุดท้าย คือ องค์การบริหารส่วนตำบลควรตั้งกองการศึกษาและถ่ายโอนสถานศึกษามาสังกัดเด็กจะได้ประโยชน์สูงสุด ผลการวิจัยที่เสนอแนะเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก การปฏิบัติตามกฎหมายการกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเรื่องการจัดการศึกษา กระแสการคัดค้านการถ่ายโอนสถานศึกษาให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีความสนใจที่จะรับโอนการศึกษา เพราะเห็นว่าเด็กจะได้ประโยชน์สูงสุด แต่ยังขาดความมั่นใจในการดำเนินการ ทั้งนี้เพราะองค์การบริหารส่วนตำบลเองยังไม่มีประสบการณ์ในการจัดการศึกษา และการเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาก็อยู่ในระดับปานกลางยังไม่เข้าไปมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ การจัดงบประมาณสนับสนุนก็ยังน้อย และองค์การบริหารส่วนตำบลต้องดูแลงานด้านอื่น ๆ อีกจำนวนมาก ประกอบกับกฎหมายระเบียบต่าง ๆ ในการปฏิบัติด้านการจัดการศึกษายังไม่ชัดเจน เป็นเหตุให้แสดงความคิดเห็นออกมาเช่นนี้

ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยเรื่อง การศึกษาบทบาทด้านการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ในจังหวัดมหาสารคาม คือ สารสนเทศที่สะท้อนให้เห็นภาพแห่งความจริงทั้งที่เป็นบทบาทด้านการศึกษาและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับบทบาทด้านการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล ที่ยังประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษาให้เจริญก้าวหน้าต่อไป ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยบทบาทด้านการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดมหาสารคาม พบว่า มีระดับปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้าน ซึ่งให้เห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบลยังมีบทบาทด้านการจัดการศึกษาไม่มากนัก จึงเสนอแนะดังนี้

1.1.1 องค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดทำโครงการต่าง ๆ ที่จะส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาให้มากขึ้น ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยโดยนำสารสนเทศที่ได้จากการวิจัยนี้เป็นข้อเหตุผลและความจำเป็นที่จะจัดทำโครงการ

1.1.2 สถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้องค์การบริหารส่วนตำบลเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในด้านต่าง ๆ ให้มากขึ้น เพื่อเพิ่มความร่วมมือ ทั้งด้านงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ แหล่งเรียนรู้ เพื่อเป็นการสนับสนุนให้สถานศึกษามีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานต่อไป

1.2 จากผลการวิจัย การเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับบทบาทด้านการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดมหาสารคาม ที่พบว่า ควรจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการศึกษาของสถานศึกษา และชุมชนให้เพียงพอ ซึ่งเป็นข้อเสนอแนะที่ตรงกันทั้งการศึกษาในระบบและการศึกษานอกระบบ องค์การบริหารส่วนตำบลควรวางแผนที่จะสนับสนุนด้านการศึกษาให้มากขึ้นหลังจากที่ได้ทุ่มเทไปในเรื่องสาธารณูปโภคพื้นฐาน ของหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล เช่น ถนนคอนกรีต ประปาหมู่บ้าน การกำจัดขยะมูลฝอย ตลาดชุมชน เกือบอิ่มตัวแล้ว และควรใช้ข้อเสนอแนะเป็นข้อมูลสารสนเทศในการวางแผนการพัฒนาด้านการศึกษาต่อไป

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลที่จะส่งผลให้องค์การบริหารส่วนตำบลสามารถจัดการศึกษาเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความร่วมมือที่ดีต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษากับองค์การบริหารส่วนตำบล

2.3 ควรมีการวิจัยทำนองเดียวกันนี้ในจังหวัดอื่น ๆ